

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور
۴۸. میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	مقدمه
۲	۱. بررسی مجموع اعتبارات سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۶	۲. وضعیت درآمدهای سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۸	۳. اعتبارات متفرقه
۸	۴. اعتبارات هزینه‌ای و تملک سرمایه‌ای لایحه سال ۱۳۹۰ به تفکیک برنامه‌ای، ملی و استانی
۱۳	۵. مقایسه لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ با قوانین و وظایف دستگاه
۱۳	۶. مقایسه برنامه‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ با قانون برنامه پنجم توسعه
۱۴	پیشنهادها
۱۵	منابع و مآخذ

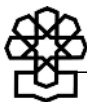
درباره لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور ۴۸. میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

چکیده

سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به‌عنوان یکی از معاونت‌های ریاست‌جمهوری متولی سه بخش میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور است. این بخش علاوه بر دستگاه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری شامل پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری و شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی است. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ مجموع اعتبارات سازمان ۳,۰۵۹,۴۹۴ میلیون ریال برآورد شده است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۹، ۳/۸ درصد رشد داشته است. مجموع اعتبارات تملک سرمایه‌ای سازمان در سال فوق نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۹، ۴/۱ درصد و اعتبارات هزینه‌ای آن ۳ درصد رشد را نشان می‌دهد. بیشترین رشد اعتبارات برنامه‌ای مربوط به اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی با میزان ۶۳۸ درصد بوده که بیشتر متمرکز بر اعتبارات استانی است. اغلب ردیف‌های بودجه جز چند مورد با قانون برنامه پنجم توسعه همخوانی دارد. مواردی از برنامه‌ها که در بندهای ماده (۱۱) قانون برنامه پنجم مانند بند «د» آمده در بودجه لحاظ نشده است و بودجه در نظر گرفته شده برای بند «ه» این برنامه‌ها نیز بسیار ناچیز است. همچنین برای توسعه خدمات گردشگری روستایی که در ماده (۱۹۴) قانون برنامه طرح‌هایی در نظر گرفته شده که در لایحه بودجه ردیفی برای آن در نظر گرفته نشده و در ذیل هیچ‌کدام از برنامه‌ها نیز به آن توجه نشده است.

مقدمه

این گزارش در پی بررسی وضعیت اعتبارات میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در سال ۱۳۹۰ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۹ می‌باشد. در این گزارش ضمن بررسی اعتبارات تملک دارایی و هزینه‌ای و درآمدهای بخش و مقایسه آن با سال ۱۳۸۹ در جداول مختلف با

نمودارهای آماری مورد توجه و تحلیل قرار گرفته‌اند.

در پایان گزارش با نگاهی به وضعیت لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ و مقایسه آن با قانون برنامه پنجم توسعه عدم تطابقها مورد بررسی قرار گرفته و راهکارهای لازم نیز ارائه شده است.

۱. بررسی مجموع اعتبارات سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به‌عنوان یکی از معاونت‌های ریاست‌جمهوری دارای وظایف متنوعی است. این بخش متشکل از سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری و دو شرکت دولتی با عنوان شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی و شرکت توسعه ایرانگردی می‌باشد.

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ مجموع اعتبارات سازمان ۳,۰۵۹,۴۹۴ میلیون ریال است که در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۹، ۴ درصد، رشد داشته است.

جدول ۱ مجموع اعتبارات سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۹ را نشان می‌دهد.

جدول ۱. مجموع اعتبارات سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

درصد رشد	قانون		عنوان	
	لایحه سال ۱۳۹۰	سال ۱۳۸۹		
۴	۳,۰۵۹,۴۹۴	۲,۹۴۷,۷۰۱	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۱۳۷۰۰
۴	۲,۶۷۷,۶۵۷	۲,۵۸۵,۴۳۳	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱
۱	۱۸۳,۳۰۰	۱۸۱,۷۷۰	پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری	۲
۱۰	۱۹۸,۵۳۷	۱۸۰,۴۸۸	شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی	۳

بودجه دستگاه میراث فرهنگی، ۴ درصد و بودجه پژوهشگاه، ۱ درصد و بودجه شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی، ۱۰ درصد رشد داشته است.

جدول ۲ مجموع اعتبارات تملک دارایی و سرمایه‌ای سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۹ را نشان می‌دهد.

جدول ۲. مجموع اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۹

ردیف	عنوان	تملک دارایی سرمایه‌ای		درصد رشد
		قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰	
۱	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۲,۱۷۹,۳۰۱	۲,۲۶۸,۶۹۴	۴
۲	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱,۹۵۰,۴۴۳	۲,۰۱۴,۶۵۷	۳
۳	پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری	۴۸,۳۷۰	۵۵,۵۰۰	۱۵
۴	شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی	۱۸۰,۴۸۸	۱۹۸,۵۳۷	۱۰

مجموع اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای سازمان، ۴ درصد نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۹ رشد داشته است و بیشترین رشد مربوط به پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری با رقم ۱۴/۷ درصد است.

جدول ۳ مجموع اعتبارات هزینه‌ای سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری را در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۹ نشان می‌دهد.

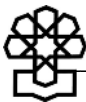
جدول ۳. مجموع اعتبارات هزینه‌ای سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای		درصد رشد
		قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰	
۱۱۳۷۰۰	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۷۶۸,۴۰۰	۷۹۰,۸۰۰	۳
۱	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۶۳۵,۰۰۰	۶۶۳,۰۰۰	۴
۲	پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری	۱۳۳,۴۰۰	۱۲۷,۸۰۰	-۴
۳	شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی	۰	۰	۰

میزان اعتبارات هزینه‌ای سازمان نسبت به سال ۱۳۸۹ حدود ۳ درصد رشد داشته است، اما تغییر هزینه‌های پژوهشگاه حدود ۴- درصد بوده که نشان‌دهنده کاهش بودجه پژوهشگاه نسبت به سال ۱۳۸۹ است.

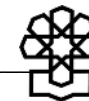
برنامه‌های میراث فرهنگی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ به تفکیک در جدول ۴ نشان داده شده است.

جدول ۴. اعتبارات برنامه‌های دستگاه میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه عمومی		درصد رشد	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای		درصد رشد	هزینه‌های اختصاصی		درصد رشد	جمع		درصد رشد
		قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰		قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰		قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰		قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰	
۱۱۳۷۰۰	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۷۲۸,۴۰۰	۷۶۰,۸۰۰	۴	۲,۱۷۹,۳۰۱	۲,۲۶۸,۶۹۴	۴	۴۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۴	۲,۹۴۷,۷۰۱	۳,۰۵۹,۴۹۴	-۲۵
۱۰۴۰۶	برنامه تنظیم و اجرای امور آماری	۱۲,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۶۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۲,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۰
۱۰۵۱۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۸۶,۵۹۶	۸۸,۹۰۰	۳	۰	۰	۰	۴۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	۰	۱۲۶,۵۹۶	۹۳,۹۰۰	-۸۸
۳۰۱۰۶	برنامه آموزش کاردانی	۴,۰۰۰	۳,۱۵۰	-۲۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴,۰۰۰	۳,۱۵۰	-۲۱
۳۰۱۰۷	برنامه آموزش کارشناسی	۸,۵۰۰	۴,۷۵۰	-۴۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۸,۵۰۰	۴,۷۵۰	-۴۴
۳۰۱۱۱	برنامه آموزش غیررسمی فنی و حرفه‌ای	۱۳,۵۰۰	۶,۴۰۰	-۵۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۳,۵۰۰	۶,۴۰۰	-۵۳
۳۰۲۰۹	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۰	۱۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۰,۰۰۰	۰
۳۰۲۲۷	برنامه اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی	۵,۰۰۰	۱۱,۹۰۰	۱۳۸	۰	۰	۰	۲۵,۰۰۰	۰	۰	۵,۰۰۰	۳۶,۹۰۰	۶۳۸
۳۰۲۳۳	برنامه تأمین، حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی و تاریخی	۱۱۵,۴۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۴	۷۷۶,۰۹۹	۸۶۶,۷۴۴	۱۲	۰	۰	۰	۸۹۱,۴۹۹	۹۸۶,۷۴۴	۱۱
۳۰۲۳۴	برنامه تأمین، حفظ و مرمت اشیای با ارزش فرهنگی و تاریخی	۴۱,۰۰۰	۴۰,۵۰۰	-۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴۱,۰۰۰	۴۰,۵۰۰	-۱
۳۰۲۳۷	برنامه تشویق گردشگری داخلی	۱۵۵,۰۰۰	۱۵۱,۴۷۵	-۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۵۵,۰۰۰	۱۵۱,۴۷۵	-۲
۳۰۲۳۸	برنامه توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری	۰	۰	۰	۱,۰۴۰,۷۸۳	۹۷۸,۵۵۰	-۶	۰	۰	۰	۱,۰۴۰,۷۸۳	۹۷۸,۵۵۰	-۶
۳۰۲۴۴	برنامه جذب گردشگران ورودی به کشور	۱۲۲,۰۰۰	۱۲۵,۰۰۰	۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۲۲,۰۰۰	۱۲۵,۰۰۰	۲
۳۰۲۶۳	برنامه گسترش خدمات موزه‌ای	۸۵,۰۰۰	۸۴,۰۰۰	-۱	۳۲۴,۸۷۸	۳۶۸,۴۰۰	۱۳	۰	۰	۰	۴۰۹,۸۷۸	۴۵۲,۴۰۰	۱۰
۳۰۲۷۴	برنامه گسترش ساختمان‌ها و تجهیزات	۰	۰	۰	۳۷,۵۴۱	۵۰۰	-۹۹	۰	۰	۰	۳۷,۵۴۱	۵۵,۰۰۰	۴۷
۳۹۴۷۹	برنامه هزینه‌های مربوط به بازنشستگان دولت	۱۹,۸۰۴	۲۷,۰۰۰	۳۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۹,۸۰۴	۲۷,۰۰۰	۳۶

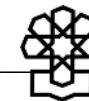

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه عمومی		درصد رشد	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای		درصد رشد	هزینه‌های اختصاصی		درصد رشد	جمع	
		لایحه سال ۱۳۸۹	قانون سال ۱۳۹۰		لایحه سال ۱۳۸۹	قانون سال ۱۳۹۰		لایحه سال ۱۳۸۹	قانون سال ۱۳۹۰		لایحه سال ۱۳۸۹	قانون سال ۱۳۹۰
۳۰۴۸۰	برنامه هزینه‌های مربوط به خانواده‌های شاهد و ایثارگر	۰	۱,۰۲۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱,۰۲۵
۴۰۳۱۵	برنامه ترویج صنایع دستی	۱۹,۰۰۰	۲۱,۰۰۰	۱۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۱,۰۰۰
۴۰۳۱۸	برنامه رشد تولیدات صنایع دستی	۳۶,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۱۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴۰,۰۰۰
۴۰۳۲۸	برنامه حمایت از صادرات صنایع دستی	۵,۶۰۰	۵۷,۰۰۰	۹۱۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵,۷۰۰

با توجه به اطلاعات ثبت شده در جدول ۴ ردیف طبقه‌بندی ۳۰۲۰۹ (برنامه پژوهش‌های کاربردی) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ به اعتبارات سازمان اضافه شده است. بیشترین رشد اعتبار مربوط به برنامه اکتشاف باستان‌شناسی و تاریخی (ردیف طبقه‌بندی ۳۰۲۲۷) با میزان ۶۳۸ درصد و بیشترین کاهش مربوط به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای (۳۰۱۱۱) با ۵۳- درصد می‌باشد. لازم به ذکر است که افزایش اعتبار برنامه اکتشاف، باستان‌شناختی بیشتر مربوط به اعتبارات استانی است. همچنین اعتبار برنامه تأمین و حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی و تاریخی ۱۱ درصد رشد داشته و اعتبار برنامه تشویق گردشگری داخلی با کاهش ۱- درصد همراه بوده است. این درحالی است که با توجه به روند فزاینده تقاضای گردشگری داخلی، برای کاهش اثرات منفی گردشگری و ایجاد فرهنگ گردشگری باید اعتبار این بخش افزایش یابد.

از طرف دیگر میزان رشد اعتبار برنامه جذب گردشگران ورودی نیز رشد ناچیز ۲/۵ درصد را داشته است. که با توجه به ضرورت توسعه گردشگری ورودی این رشد ناچیز است.

در نمودار ۱ اعتبارات اختصاص یافته به برنامه‌های دستگاه میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ به‌طور مقایسه‌ای با قانون بودجه سال ۱۳۸۹ آورده شده است.

جدول ۵. وضعیت درآمدهای سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ و مقایسه آن با قانون سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

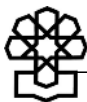
شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	عمومی		اختصاصی		جمع کل		درصد رشد
		قانون ۱۳۸۹ سال	لایحه ۱۳۹۰ سال	قانون ۱۳۸۹ سال	لایحه ۱۳۹۰ سال	قانون ۱۳۸۹ سال	لایحه ۱۳۹۰ سال	
۱۱۳۷۰۰	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۸۵۶,۸۸۳	۱۷۵,۸۳۰	۴۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۲۲۶,۸۸۳	۲۰۵,۸۳۰	-۹
-	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱۷۲,۳۰۰	۱۷۲,۳۰۰	۰	۰	۱۷۲,۳۰۰	۱۷۲,۳۰۰	۰
۱۳۰۳۰۱	درآمدهای حاصل از اجاره ساختمان‌ها و اراضی	۹,۳۰۰	۹,۳۰۰	۰	۰	۹,۳۰۰	۹,۳۰۰	۰
۱۴۰۱۰۳	خدمات آموزشی فرهنگی	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۰	۰	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۰
۱۴۰۱۲۰	درآمدهای حاصل از فروش سایر خدمات	۱۶۰,۰۰۰	۱۶۰,۰۰۰	۰	۰	۱۶۰,۰۰۰	۱۶۰,۰۰۰	۰
۱۵۰۱۰۷	درآمد ناشی از قاچاق اموال و خسارات فرهنگی	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۰	۰	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۰
۱۴۰۱۰۷	پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری (درآمد حاصل از خدمات پژوهشی و تحقیقاتی)	۰	۰	۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۰
۱۳۰۱۰۱	شرکت توسعه گردشگری ایرانگردی و جهانگردی (سود سهم)	۱۴,۵۸۳	۳,۰۵۱	۰	۰	۱۴,۵۸۳	۳,۰۵۱	-۷۹
۱۳۰۱۰۱	شرکت توسعه گردشگری ایران (سود سهم)	۰	۴۷۹	۰	۰	۰	۴۷۹	۰

همان‌گونه که در جدول فوق مشاهده می‌شود بخشی از درآمدهای سازمان مانند عوارض جهانگردی برای مسافرین خارج از کشور و درآمد ناشی از موزه‌ها باید

به‌طور مشخص در درآمدهای اختصاصی سازمان آورده شوند. این در حالی است که درآمدهای فوق در ردیف درآمدهای عمومی قرار دارند.

از طرف دیگر درآمدهای سازمان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۹، ۹ درصد کاهش داشته و شرکت توسعه گردشگری، ایرانگردی و

جهانگردی نیز ۷۹ درصد کاهش درآمد داشته است.

۳. اعتبارات متفرقه

جدول ۶. برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه در سال ۱۳۹۰ - اعتبارات متمرکز در هزینه

شماره طبقه‌بندی	عنوان	قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰	درصد رشد
۵۳۰۰۰۰	اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه	۳۴,۰۴۲,۹۲۳	۱۲۵,۵۰۴,۴۲۳	۲۶۹
۱۶	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری - تأمین، آماده‌سازی و اداره موزه‌ها و ابنیه تاریخی	۱۱۵,۲۱۵	۱۶۰,۰۰۰	۳۹

اعتبارات متفرقه متمرکز در هزینه سازمان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ نسبت به قانون رشد چشمگیر ۲۶۹ درصد و ۳۹ درصد را نشان می‌دهد. بیشترین رشد آن مربوط به اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه است.

جدول ۷. برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه در سال ۱۳۹۰ - اعتبارات ردیف‌های موقت (موردی)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰	درصد رشد
۵۵۰۰۰۰	اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه	۰	۹,۸۳۷,۶۰۱	
۵۸	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری - کمک و ارائه حمایت مالی جهت تأمین سرمایه اولیه صندوق احیا و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی	۰	۲۰,۰۰۰	

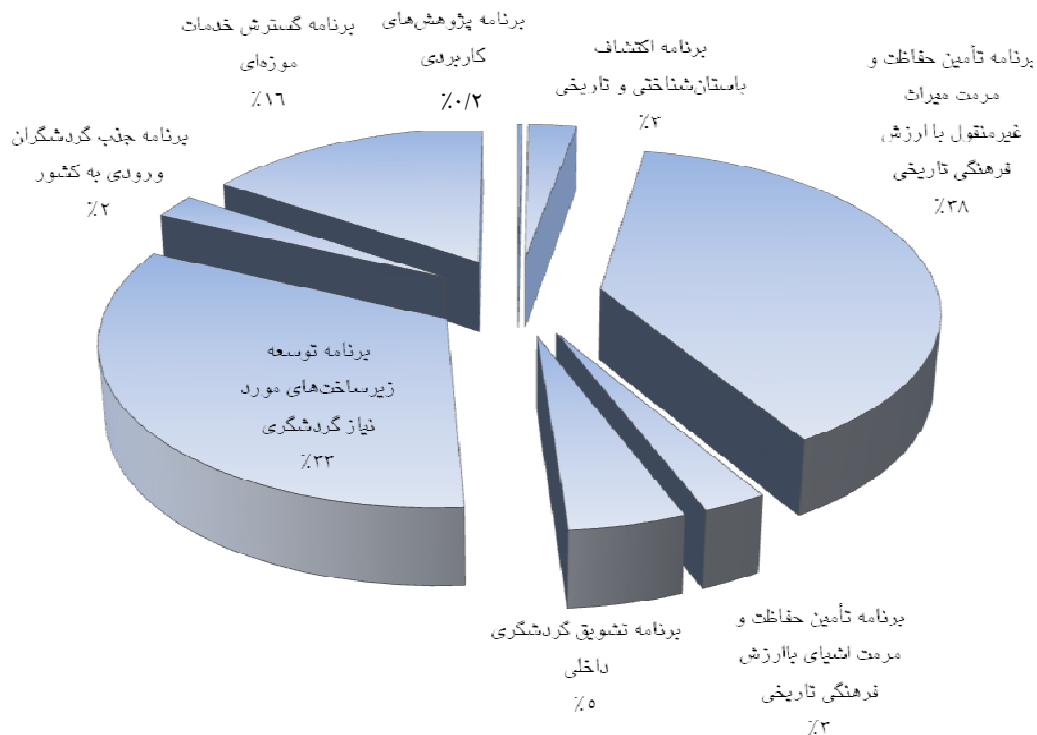
اعتبارات ردیف‌های متفرقه موقت (موردی) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ معادل ۹,۸۵۷,۶۰۱ میلیون ریال در نظر گرفته شده که ۲۰,۰۰۰ میلیون ریال آن به تأمین سرمایه اولیه صندوق احیا و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی اختصاص یافته است.

۴. اعتبارات هزینه‌ای و تملک سرمایه‌ای لایحه سال ۱۳۹۰ به تفکیک برنامه‌ای، ملی**و استانی**

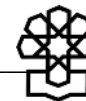
جدول ۸ مجموع اعتبارات را به تفکیک برنامه‌های ملی و استانی و مقایسه لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ با قانون بودجه سال ۱۳۸۹ را نشان می‌دهد.

نمودار ۲. سهم برنامه‌ها از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی لایحه بودجه سال ۱۳۹۰

همان‌طوری که در نمودار ۲ و جدول ۸ نشان داده شده است، بیشترین سهم اعتبارات لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ به برنامه تأمین حفاظت و مرمت میراث فرهنگی غیرمنقول با ارزش فرهنگی تاریخی (۳۸ درصد) اختصاص دارد. همچنین ۳۳ درصد به برنامه زیرساخت گردشگری اختصاص یافته است. یعنی ۷۱ درصد اعتبارات به دو برنامه و ۲۹ درصد به سایر برنامه‌ها پرداخته است و تنها ۲ درصد اعتبار برای جذب گردشگران خارجی تخصیص داده شده است. برنامه پژوهش‌های کاربردی نیز تنها ۰/۲ درصد از اعتبارات را به خود اختصاص داده است.

جدول ۹. برآورد اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی به تفکیک بودجه‌های ملی و استانی سازمان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

درصد رشد	جمع کل		تملك دارایی‌های سرمایه‌ای				هزینه‌ای								عنوان	شماره طبقه بندی	
			استانی		ملی		از محل منابع اختصاصی				از محل منابع عمومی						
							استانی		ملی		استانی		ملی				
			لایحه سال ۱۳۹۰	قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰	قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰	قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰	قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰	قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰	قانون سال ۱۳۸۹			لایحه سال ۱۳۹۰
۵۹۹	۱۰,۰۰۰	۱,۴۳۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۰,۰۰۰	۱,۴۳۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۳۰۲۰۹
۱۶	۱۳۷,۹۰۶	۱۱۹,۰۲۶	۳۲,۶۲۵	۷۵,۸۱۸	۰	۰	۰	۰	۲۵,۰۰۰	۰	۶۸,۳۸۱	۳۸,۲۰۸	۱۱,۹۰۰	۵,۰۰۰	برنامه اکتشاف باستان شناسی و تاریخی	۳۰۲۲۷	
۲۲	۲,۰۰۰,۰۷۲	۱,۶۴۱,۳۳۱	۷۶۸,۷۸۳	۵۳۰,۲۸۹	۸۶۶,۷۴۴	۷۷۶,۰۹۹	۰	۰	۰	۰	۲۴۴,۵۴۵	۲۱۹,۵۴۳	۱۲۰,۰۰۰	۱۱۵,۴۰۰	برنامه تأمین حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی تاریخی	۳۰۲۳۳	
۱۳	۱۳۶,۸۷۹	۱۲۱,۱۲۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۹۶,۳۷۹	۸۰,۱۲۵	۴۰,۵۰۰	۴۱,۰۰۰	برنامه تأمین حفاظت و مرمت اشیای با ارزش فرهنگی تاریخی	۳۰۲۳۴	
-۱	۲۵۰,۲۶۴	۲۵۳,۸۶۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۹۸,۷۸۹	۹۸,۸۶۹	۱۵۱,۴۷۵	۱۵۵,۰۰۰	برنامه تشویق گردشگری داخلی	۳۰۲۳۴	
-۷	۱,۷۱۴,۰۴۳	۱,۸۴۶,۰۰۰	۷۳۵,۴۹۳	۸۰۵,۲۱۷	۹۷۸,۵۵۰	۱,۰۴۰,۷۸۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	برنامه توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری	۳۰۲۳۸
۲	۱۲۵,۰۰۰	۱۲۲,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۲۵,۰۰۰	۱۲۲,۰۰۰	برنامه جذب گردشگران ورودی به کشور	۳۰۲۲۴	
۴۸	۸۱۴,۴۷۲	۵۵۱,۴۱۴	۶۵,۰۵۲	۳۶,۶۴۷	۵۹۴,۴۰۰	۳۶۸,۲۶۰	۰	۰	۰	۰	۷۱,۰۲۰	۶۱,۵۰۷	۸۴,۰۰۰	۸۵,۰۰۰	برنامه گسترش خدمات موزه‌ای	۳۰۲۶۳	

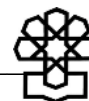

براساس جدول ۹ بیشترین سهم اعتبارات برنامه‌ای مربوط به برنامه‌های تأمین حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی - تاریخی و توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری است و برنامه‌های پژوهش‌های کاربردی و جذب گردشگران ورودی کمترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند. در نمودار زیر مجموعه اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر یک از برنامه‌ها به‌طور مقایسه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ و قانون بودجه سال ۱۳۸۹ نمایش داده شده است.

نمودار ۳. مقایسه مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بین لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ و قانون بودجه سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

۵. مقایسه لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ با قوانین و وظایف دستگاه

بخش قابل توجهی از بودجه در نظر گرفته شده در ردیف برنامه شماره ۳۰۲۳۸ (برنامه توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری) به مناطق نمونه و قطب‌های گردشگری و احداث سرویس‌های بهداشتی بین راهی اختصاص داده شده است.

همچنین در ردیف ۳۰۲۳۸۰۰۱ مطالعه، شناسایی، امکان‌سنجی، ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز قطب‌ها و محورهای گردشگری و ردیف ۳۰۲۳۸۰۰۵ (مطالعه، شناسایی و ایجاد زیرساخت‌های مناطق نمونه گردشگری) اعتباراتی در نظر گرفته شده است که از سال ۱۳۸۴ شروع و تا ۱۳۹۴ ادامه خواهد داشت.

این درحالی است که سازمان حق هزینه‌کرد اعتبارات را در مورد مناطق نمونه ندارد. براساس ماده (۷) آیین‌نامه ایجاد مناطق نمونه گردشگری «ایجاد تأسیسات زیربنایی و خدماتی در داخل منطقه برعهده سرمایه‌گذار خواهد بود و کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی مکلفند پس از تأسیس مناطق خدمات خود را در ورودی منطقه با شرایط و نرخ‌های مصوب در شهرها و روستاهای همجوار منطقه به سرمایه‌گذاران و بهره‌برداران ارائه نمایند».

۶. مقایسه برنامه‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ با قانون برنامه پنجم توسعه

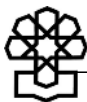
در برنامه پنجم توسعه مواد (۱۱) و (۱۲) به‌طور مستقیم به موضوع میراث فرهنگی و گردشگری پرداخته‌اند و بخش صنایع دستی به‌صورت پراکنده و گذرا در مواد مختلف و مرتبط مورد توجه قرار گرفته است.

اغلب برنامه‌های دستگاه جز موارد معدود که در ذیل لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ آورده شده در برنامه پنجم توسعه دیده شده‌اند، اما مواردی عدم تطابق و غفلت از مواد و محتوای برنامه را نیز می‌توان مشاهده کرد که عبارتند از:

۱. طبق ماده (۵۴) قانون برنامه پنجم توسعه به‌منظور یکپارچه‌سازی، ساماندهی و رفع موازی‌کاری، مرکز آمار ایران مرجع رسمی تهیه، اعلام و انتشار آمارهای رسمی کشور است.

اما در ردیف ۱۰۴۰۶ سازمان، برنامه تنظیم و اجرای امور آماری به‌عنوان برنامه دستگاه آورده شده است. این درحالی است که طی سال‌های دهه ۱۳۸۰ بارها در لایحه بودجه و همچنین در برنامه چهارم، سازمان قرار بود که چنین مهمی را انجام دهد و تاکنون علیرغم تخصیص اعتبار اقدامی صورت نگرفته است.

از طرف دیگر در هیچ کدام از مواد برنامه پنجم توسعه ماده یا بندی برای تهیه آمار آورده

نشده است. لذا بهتر است این برنامه به مرکز آمار ایران واگذار شود.

۲. در بند «د» ماده (۱۱) قانون برنامه پنجم توسعه به اقدامات لازم جهت بیمه آثار فرهنگی، هنری و تاریخی و حمایت مالی و معنوی از آنها اشاره شده است، اما در ذیل هیچ‌کدام از ردیف‌ها اعتبار برای آن در نظر گرفته نشده است. لذا لازم است اعتبار مشخصی برای آن در نظر گرفته شود.

۳. در بند «ب» ماده (۱۲) قانون برنامه پنجم توسعه، به توسعه امکانات، فعالیت‌های فرهنگی و خدمات زیارتی در قطب‌های زیارتی و گردشگری مذهبی و فراهم نبودن زمینه زیارت مطلوب و اجرای پروژه‌های زیربنایی مورد نیاز در قالب بودجه سنواتی اشاره شده است. لذا لازم است در بودجه سال ۱۳۹۰ اعتبارات این بخش به‌طور مشخص و با ردیف مشخص با عنوان قطب‌های زیارتی و گردشگری مذهبی، تخصیص داده شود تا اینکه بودجه فوق در جاهای دیگر هزینه نشود.

۴. همچنین برنامه مشخصی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ برای بند «الف» ماده (۱۲) قانون برنامه پنجم که در ارتباط با شناسایی دقیق نیازها و مشکلات زائرین در شهرهای مقدس زیارتی مشهد، قم و شیراز است، ارائه نشده است. لذا پیشنهاد می‌گردد اعتبار مشخصی برای این مهم در نظر گرفته شود.

۵. در بند «ب» ماده (۱۹۴) به حمایت از توسعه صنایع دستی و خدمات گردشگری در مراکز استان‌های مستعد اشاره شده است، اما در برنامه‌های بخش گردشگری اعتباری برای آن در نظر گرفته نشده است.

پیشنهادها

۱. سازمان مکلف شود اعتبار ردیف ۳۰۲۳۸ (برنامه توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری) را در غیر از مناطق نمونه هزینه نماید.

۲. با توجه به اینکه ردیفی برای برنامه تنظیم و اجرای امور آماری و برای دستگاه سازمان در نظر گرفته شده و علیرغم تخصیص اعتبار، عملکردی در این زمینه نداشته است، این اعتبار به مرکز آمار ایران تخصیص و آن دستگاه مکلف شود آمار مورد نیاز گردشگری را تهیه نماید.

۳. بخشی از اعتبارات شماره ردیف ۳۰۲۲۷ (برنامه اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی) برای اجرای بند «د» ماده (۱۱) قانون برنامه پنجم توسعه در زمینه بیمه آثار هنری، تاریخی در نظر گرفته شود.

۴. برای اجرای بند «ب» ماده (۱۲) قانون برنامه پنجم در ذیل برنامه‌های سازمان برنامه‌ای با عنوان مطالعه و شناسایی نیازهای گردشگری مذهبی شهرهای مقدس مشهد، قم و شیراز بخشی از اعتبار پژوهش‌های کاربردی (ردیف ۳۰۲۰۹) به این بخش تخصیص یابد.

منابع و مأخذ

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور.
۲. قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور.
۳. قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.
۴. قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.
۵. بررسی اعتبارات دستگاه‌های فرهنگی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۹.
۶. مجموعه قوانین و آیین‌نامه‌های میراث فرهنگی و گردشگری، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، ۱۳۸۵.

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۱۰۷۲۴

عنوان گزارش: درباره لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور ۴۸. میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری

نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه هنر، رسانه، میراث فرهنگی و گردشگری)

تهیه و تدوین: اسماعیل قادری

همکار: مجتبی عبیدی

ناظر علمی: مهدی ادیبان

متقاضی: کمیسیون فرهنگی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۸۹/۱۲/۱۶